

Datum: 2018 - 02 - 22

Mottagare: EU/DG RTD (Directorate-General for Research and Innovation), Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet, VINNOVA och Tillväxtverket.

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Aktivt och Hälsosamt Åldrande inom ramen för FP 9.

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Bakgrund och sammanfattning

Några utmaningar är:

- **Den globala demografiska utmaningen**, med en åldrande men samtidigt allt aktivare befolkning inom den globala marknaden för Aktivt och hälsosamt åldrande och Silverekonomin. Med allt fler äldre men med allt högre digital kompetens och behov av digitaliseringens produkter, tjänster och möjligheter. Enligt t.ex. det europeiska visionsdokumentet Blueprint Digital transformation of Health and Care for the Ageing Society kan digital innovation stödja Europas respons på de utmaningarna välfärden står inför.
- **Glesbygdens globala utmaningar**, där den accelererande globala urbaniseringen innebär att en allt större andel äldre bor i kvar i glesbygd, med allt sämre både offentlig och privat lokal service och därmed behov av digitala verktyg för hälso- och sjukvård och ett aktivt och hälsosamt åldrande. Fiber- och mobiltäckningen utvecklas snabbt även globalt i glesbygdsregioner och blir därmed både en ny marknad och ny möjlighet för glesbygdens utveckling, inkl. för inflyttning av unga och företag med behov av digitala produkter och tjänster.
- **Den globala kommersiella utmaningen**, där Sverige och Europa inte har varit framgångsrika i att kommersialisera digitala innovationer, produkter och tjänster på den snabbt växande och stora internationella marknaden för Aktivt och hälsosamt åldrande och Silverekonomin. Trots stora EU satsningar både regionalt inom t.ex ERUF, nationellt i flertalet EU länder och på EU arenan inom t.ex Horizon 2020.

EFNS regionen delar den globala demografiska utmaningen, där en allt högre andel äldre i glesbygd skapar behov av omfattande förändringar för hälso- och sjukvården samt av innovationer, produkter och tjänster för ett aktivt och hälsosamt åldrande och silvrekonomi. Och EFNS - liksom många globala regioner - är en glesbygdsregion med utmaningen att även utveckla glesbygden och motverka urbaniseringen, som leder till en allt större andel äldre i glesbygden.

EFNS regionen kan då utgöra en modell för hur EU kan möta dessa EU och globala utmaningar och bör då vara en prioritering/mission inom FP 9. Men kräver då bredare utlysningar, som kombinerar forskning och innovationer för aktivt och hälsosamt åldrande och glesbygdens utveckling.

EFNS, EU och globala utmaningar

Den demografiska utmaningen

Idag är 18,9 procent av befolkning i de 28 EU medlemsländerna (EU28) 65 år eller äldre - en andel som förväntas växa till 28,1 procent 2050. (i t.ex. Norrbotten - inom EFNS regionen - är redan idag 23 procent av befolkningen 65 år eller äldre).

FN: Global ageing to accelerate in the coming decades. The proportion of the global population aged 60 years or over increased from 8.5 per cent in 1980 to 12.7 per cent in 2017. It is projected to continue to rise over the coming decades, reaching 16.4 per cent in 2030 -- and 21.3 per cent in 2050. Population ageing is a universal phenomenon.

WHO: Active ageing is the process of optimizing opportunities for health, participation and security in order to enhance quality of life as people age. It applies to both individuals and population groups. -- Active ageing allows people to realize their potential for physical, social, and mental well-being throughout the life course and to participate in society, while providing them with adequate protection, security and care when they need.

EU: Enligt det europeiska visionsdokumentet "Blueprint Digital Transformation of Health and Care for the Ageing Society" kan digital innovation stödja Europas respons på utmaningarna välfärden står inför.-- Digitaliseringen kan möjliggöra för den åldrande befolkningen att förbli oberoende och aktiva i samhället så att de kan leva längre självständigt i sina hem i synnerhet i avlägsna områden och landsbygd. EU ser Silvrekonomi som "key challenges ahead for our economies and for our societies. Rapid demographic ageing is not only a major societal challenge (in terms of public budgets, workforce, competitiveness and quality of life) but also a major opportunity for new jobs and growth, also referred to as the Silver Economy. As for public spending: in the EU it accounts for 25% of GDP or about 50% of general government expenditure and it is projected to grow by more than 4% of GDP until 2060.

Glesbygdens utmaningar

Hela EFNS regionen är en glesbygdsregion och t.ex. Norrbotten har en genomsnittlig befolkningstäthet på 2,6 invånare per kvadratkilometer (EU28 117/km²).

OECD studien - på uppdrag från NSPA/Northern Sparsely Populated Areas (Norra Norge, Sverige och Finland) - pekar t.ex. på att "Befolkningen åldras snabbt på landsbygden och det finns ingen sammanhållen strategi för att tillhandahålla service på landsbygden och avlägset belägna samhällen. --Befolkningsminskningen påverkar kapaciteten att tillhandahålla offentlig och privat service i små samhällen på landsbygden".

Utifrån OECD:s studien är några av Europaforum Norra Sverige slutsatser att "OECD konstaterar att det geopolitiskt viktiga norra Sverige bidrar starkt till Sveriges och Europas tillväxt, och har goda möjligheter att frigöra ytterligare potential om det kan skapas bättre förutsättningar för innovation---. I studierna betonar OECD att både landsbygdsregioner med närhet till större städer, samt även avlägset belägna regioner, bidrar till det nationella och det europeiska välståndet på flera sätt. Bland annat står samhällena utanför de så kallade täta miljöerna för 68 % av de områden där tillväxt sker i OECD-länderna. För ökad tillväxt och sysselsättning behöver därför tillväxtpolitiken anpassas bättre även till glesa regioners olika och särskilda förutsättningar och möjligheter i områden där tillväxt sker i OECD-länderna. För ökad tillväxt och sysselsättning behöver därför tillväxtpolitiken anpassas bättre även till glesa regioners olika och särskilda förutsättningar och möjligheter".

Den globala kommersiella utmaningen

Glesbygdsregioner finns i många delar av Europa och i hela världen – som inom den Arktiska regionen, Afrika, Asien, Australien, Nord- och Sydamerika - och har samma behov av stöd för ett aktivt och hälsosamt åldrande samt utveckling och tillväxt. Och många lösningar som utvecklas med fokus på glesbygdsregioners behov är även relevanta för äldre i större samhällen och städer och därmed en ännu större global marknad för produkter och tjänster som utvecklas inom EU (som inom ramen för FP 9).

Den pågående urbaniseringen har inneburit att även det kommersiella fokuset ofta är på unga och boende i stora städer. Men en allt större andel äldre bor på landsbygden och är därmed en stor och underskattad marknad och de demografiska förändringarna är en global och väl dokumenterad samhällsutmaning.

För EU:s glesbygdsregioner är den "Digitala Agendan" inom Europa 2020-strategin en central förutsättning. "Ett lyckat genomförande av den här agendan kommer att leda till innovation och ekonomisk tillväxt och förbättra vardagslivet för både medborgare och företag. En mer omfattande och effektiv användning av digital teknik kommer därmed att hjälpa Europa att klara viktiga utmaningar och ge medborgarna bättre livskvalitet genom t.ex. bättre hälso- och sjukvård, säkrare och effektivare transportlösningar, renare miljö, nya mediemöjligheter och enklare tillgång till offentliga tjänster och kulturellt innehåll". Att den digitala agendan även - och likvärdigt - inkluderar Europas glesbygd är då en avgörande förutsättning för både Europas och glesbygdsregioners konkurrenskraft och tillväxt. Samt även inkluderar det nya EU medborgare – som arbetsinvandring och flyktingar - som bidrar till att yngre människor flyttar till glesbygdsregioner och bidrar till utveckling.

EFNS regionen

Inom EFNS regionen har utbyggnaden av bredbandsnätet varit en av de största strategiska investeringarna under många år, där det digitala stomnät som binder samman orter med tillhörande områdesnät även inkluderar regionens glesbefolkade områden. Och EFNS regionen har idag sannolikt EU:s bästa IKT infrastruktur även i glesbygd. Regionens universitet har starka forskningsområden inom t.ex. möjliggörande IKT, hälso- och sjukvård, äldreforskning och regional utveckling i glesbygd, samt många både stora företag och SME med hög IKT kompetens. För regionens och Europas konkurrenskraft kan nya innovativa produkter och tjänster för äldre då även utgöra en bas för kommersialisering och affärsrelationer, med en stor internationell marknad.

EFNS förslag inför FP 9:

- Att ett europeiskt innovationspartnerskap bör etableras för aktivt och hälsosamt åldrande med fokus även på utveckling och tillväxt i Europas glesbygdsregioner, som då kan bidra till att skapa nya förutsättningar för ökad inflyttning och därmed tillväxt och konkurrenskraft, både inom EU och internationellt.
- Att EFNS regionen får Kommissionens stöd i arbetet med att koordinera samverkan med andra europeiska och internationella glesbygdsregioner, för att utveckla en demonstrations- och pilotmiljö samt modell för innovativa tillämpningar, med direkt relevans för äldre och glesbygdsregioner.
- Att detta bör bli en prioritering och ”mission” inom FP 9, som kombinerar forskning och innovationer för aktivt och hälsosamt åldrande och glesbygdens utveckling.

Antaget vid Europaforum Norra Sverige, Sollefteå, 2018-02-22

Erik Bergqvist (S) ordförande Europaforum Norra Sverige

Ewa-May Karlsson (C) Region Västerbotten

Harriet Classon (S) Region Västerbotten

Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen

Gunnar Hjelm (M) Region Jämtland Härjedalen

Thomas Andersson (C) Region Jämtland Härjedalen

Helena Öhlund (S) Norrbottens kommuner

Anders Josefsson (M) Norrbottens kommuner

Maria Stenberg (S) Norrbottens läns landsting

Erik Lövgren (S) Landstinget Västernorrland

Peder Björk (S) Kommunförbundet Västernorrland

Anders Gäfvert (M) Kommunförbundet Västernorrland